

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

16. Quanta libertas & procacia quorundam recentiorum, in censenda
damnandaque Augustini doctrina, quam tantopere Romana Ecclesia
admirata est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

CAPVT XVI.

Quanta libertas & procacia quorundam recentiorum, in censa damnandaque Augustini doctrina, quam tantoperè Romana Ecclesia admirata est.

QVÆ quidem paulò latiùs huc adduximus, ut illa immoderatio quorundam recentiorum reprimeretur, qui cùm fortè animadverterent, non pauca doctrinæ capita, quæ magis ex ingenij subtilitate, quàm ex antiquorum auctoritate pepererunt, Augustino capitaliter aduersari, non solum cum priscis Augustini contradictoribus à Celestino compressis, p[er]simo disputatori obviare præsumunt, & tanquam necessariu[m] modum exceßerit in his ipsis materijs contra Pelagianos ventilatis obloqui non verentur, sed etiam ausi sunt nonnunquam inter suos dicere, multis erroribus involutum iri, qui Theologiam sancti Augustini vellet sequi, & scripto quoque subinde hanc immodestiam in gravissimis capitibus, quæ sanctus Augustinus contra Pelagianos asseruit, effuderunt. Aliquando enim doctrinam ejus de gratia sufficiente, quæ est una ex potissimis contra Pelagianos disputatis, philosophicâ libertate audacter abijciunt: Misi in hac parte non probatur doctrina beati Augustini: sed existimo aliter philosophandum. Aliquando temeritatem ascribunt ijs, qui Augustinum in hac eadem doctrina sequerentur: Vnde temerè affirmabimus illud auxilium aliquibus negari. Et ibidem confidenter: Ab Augustino, inquit, & alijs (Patribus) qui id docuerunt, petere possumus, undenam huius voluntatù Dei certiores fuerint effecti? Loca enim Scripturæ non facile declarabimus. Quali verò non & hæretici, aduersus quos illud asseruit Augustinus, Scripturas eadem facilitate declarent. Itaque satis ibidem indicat Concilium Tridentinum ex modestia istam Augustini sententiam non damnasse. Aliquando ipsam Pelagianam hæresin quam damnauit Augustinus ex ejus doctrina de peccato originali sequi, & ad eam cogi sectatores Augustini profitentur: Ex ea opinione Augustini cogitur incidere in sententias Pelagij. Aliquando sententiam ejus de prædestinatione arguunt crudelitatis ac truculentia, ideoque tanquam desperationis occasionem & incentiu[m] despuunt. Aliquando apertè clamant se in eo Augustino aduersari, cui sententiam esse severam, & difficilem, & se consentire sententiæ Græcorum, Gallo[rum], & Massiliensium. Aliquando Augustinum sub caligine quasi constitutum non aduertisse veritatem à recentioribus adinventam (quam tamen ipse multis in locis, ut videbitur, fortissimè refutauit) ideoque tam duras dedisse scripturarum expositiones. Aliquando novæ doctrinæ spiritu pleni, audent ac dicunt de suis sententijs diuo Augustino in gravissimo do-

gmate capitaliter repugnantibus: Quæ si data explanataque semper fuissent, sorte neque Pelagiana heresis fuisset exorta, neque Lutherani tam impudenter arbitrij no[n]ri libertatem fuissent a se negare, obtinentes cum diuina gratia, præscientia, & prædestinatione coherere non posse; neque ex Augustini opinione, concertationibusque cum Pelagianis, tot fideles fuissent turbati, ad Pelagianosque desecissent; facileq[ue], reliquia ille Pelagianorum in Gallia, quarum in epistolis Prosperi & Hilarij fit mentio, fuissent extincta. Hæc est libertas spiritus recentiorum quorundam Scholasticorum, quidquid in Augustini doctrina contra Pelagianos exarata eorum palato non sapit, liberrimè respuentium; hæc modestia censorum sublimissimi Doctoris: quem ut omnis antiquitas admirata est; ita ipsi tantâ facilitate proterunt aut contemnunt, ut si ratiuncula suffragari videatur, faciliùs Augustinum evertent, quam sua sentia deserent; quamvis in alijs omnibus eum se revereri fateantur. Sic & olim illi, de quibus dicebat Hilarius ad Augustinum: Planè illud tacere non debeo, quod se dicant tuam Sanctitatem, hoc excepto, in factu & dictis omnibus admirari. Sed quàm bellè concinat ista censoriarum acrimonia, quàm potissima doctrinæ capita, quæ aduersus Pelagianos asseruit, de peccato originali, de gratia sufficiente, de tota natura prædestinationis, erroris arguuntur, cum tot elogijs antiquorum, quibus doctrinam ejus de gratia tanquam Euangelicam & Apostolicam celebrarunt; cum illis oraculis Pontificum Romanorum, quibus asserunt, quòd ejus doctrinam de gratia & libero arbitrio suam fecerint; quòd eam Romana sequitur & seruat Ecclesia; quòd ex ejus libris cognosci possit, quid Catholica sequatur & assereret Ecclesia; quòd inter magistros optimos semper à Pontificibus Romanis habitus sit, propter scientiæ magnitudinem ac puritatem; quòd eum nunquam sinistra suspitionis vel saltem rumor asperferit. Non enim animadvertunt recentiores isti, quia Augustini principia non satis penetrarunt, se in illis ipsis capitibus quæ impugnant, non opiniones Augustini, sed Catholicæ doctrinæ fundamenta, quæ Romani Pontifices ex Augustini libris hausta consecrarunt, vellicare atque concutere. Quod suo loco uberius demonstrandum est. Vt non injuriâ dicere possimus, eos verè gravissimam Apostolicæ Sedi injuriam facere, qui illum articulum doctrinæ ab eo contra Pelagianos traditæ erroris insimulant, vel ab antiquorum Romanorum Pontificum successoribus, Pio V. aut Gregorio XIII. etiam damna-

In Epist. Celestino ad Epist. Gall. Vesp. 1. 2. 3. 4. Idem. part. Diss. 97. 6. 3. 7bid. Vesp. 1. 2. Diss. 13. 2. 3. Castellanum. Otorius de Rubic. & alijs apud Vesp. 1. p. 4. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

idem ibidem membro vit. Hil. in Epist. ad August.

INSTITUTUM SCIENTIARUM

damnatum putant. Quasi verò veritas esse ab ejus auctoritate removeri deberet, vel Augustinus Romanae Sedi semper probatissimus, cum Romana Sede committi.

CAPVT XVII.

Naturalis & gratuiti luminis abundantia Augustinus omnes Scriptores Græcos & Latinos superavit.

QVAPROPTER si quis pro dignitate divinum istud ingenium Augustini celebrare vellet, meritò mihi duo dicere posse videtur; quorum alterum naturam, alterum Dei gratiam spectat. Et primùm quidem verissimè meo iudicio statueret, nemini mortalium, qui ab Apostolorum, addo ab omnium Scriptorum Græcorum aut Latinorum temporibus, huc usque scriptis claruerunt, tam sublime, acutum, vastum, prodigiosumque ingenium divinitus obtigisse, quàm sancto Augustino datum fuit. Non hoc incertis conjecturis, non ex laudibus amantium favori ejus decantatis, sed ex propria viri modestissimi & humillimi confessione coram Deo teste veritatis fusà deprehēdimus. Quis enim nostrum vidit unquam aut expertus est, quis legit, quis famà audivit hujusmodi naturalis ingenij portentum, quo viginti ferme annorum adolescentulus Categorias Aristotelis, quibus eruditi etiam nunc, tanquam in nescio quid magnum ac divinum suspensi inhiantes, Commentarijs diversis obscuritates earum ac difficultates auditoribus discutiunt, legit solus & intellexit; & ita intellexit, ut ei apertè loqui viderentur, & ij, qui eas magistris eruditissimis multa in pulvere depingentibus penetraverat, nihil aliud ei dicere potuerint, quàm ipse solus apud seipsū legēs assecutus erat? Quo libros omnes artium, quas liberales vocant, per seipsum legit & intellexit, quoscumque legere potuit. Quo quicquid de arte loquendi & disserendi, quicquid de dimensionibus figurarum, & de musicis, & de numeris, sine magna difficultate, nullo hominum tradente, penetravit. Et mirabatur istas disciplinas tam tardè ab alijs capi, quarum tot nodosissimos libros nullo adminiculo humani magisterij ingenij agilitate enodaverat. Non enim sentiebant, inquit, illas artes etiam à studiosis & ingeniosis difficillime intelligi, nisi cum eis easdem consular exponere. ET ERAT ILLE EXCELLENTISSIMVS IN EIS, QVI ME EXPONENTEM NON TARDIVS SEQVERETVR. Intret hinc quisquis ingeniosissimorum & acutissimorum volet, in secretarium conscientia suæ, & propria experientia, quam ex laboriosa disciplinarum liberalium exercitatione cepit, luculentè deprehendet nisi fallor, quanto intervallo sua ab illa Augustini celeritate tarditas distet. Intret etiam in recessus absconditos memoria suæ, & videat, utrum quisquam antiquorum aut novorum, qui se scriptis po-

steritati commendarunt, sine omni humano magisterio liberales artes omnes tantà celeritate, tantà facilitate, tantà sublimitate se didicisse, veraciter gloriatur. Sed crepundia ista puerilia censueris, si cum illa prodigiosa celeritate capiendæ sacræ Theologiae, & profunditate penetrandæ conerantur. Nam quæ admodum nemo mortaliū Augustino in Dialecticis, Phisicis, Arithmeticis, Musicis, Geometricis, artibusque cæteris liberalibus percipiendis dux & magister fuit; ita nemo ei profundissimam illam sacræ Theologiae scientiam tradidit: sed usque ad conversionem omnis Doctoris Catholici inexpertus, à baptismo repente profundissimos illos libros exaravit de libero arbitrio, de vera religione, & similes, in quibus pleraque veræ Theologiae profunda principia, quibus per totam vitam postea usus est, continentur, quibusque penetrandis eruditissimi sudant. Sed quod omnem admirationem superat, ita statim à baptismo, ab omni humano magisterio separatus, Theologiam explicuit, ut si errorem illum Semi-Pelagianum excipias, quem ipse uti Deo illustrante deposuit, ita post tot ejus disputationes, quidam Catholicorum, qui doctissimi censentur, in hunc usque diem deponere vix aut nullo modo possunt, nihil ad mortem usque alicujus momenti quod veram Theologiam spectet, retractaverit. Nam illi duo libri Retractionum magnà ex parte potius in explicanda doctrina ejus, & in præcavendis alienis erroribus, quàm in corrigendis proprijs versantur. Alterum itaque quod ad gratiam spectat, verissimum de Augustino dici potest, nemini antiquorum Patrum tantam vim cœlestis lucis divinitus illapsam esse ad abstrusa quæque Christianæ fidei sacramenta penetranda. Cum enim divina gratia sit hujus terræ gloria, quæ solà novum Testamentum ab antiquo distinguit, quemadmodum ab hoc nova legis cœdere, connubium, quod in cœlo nobiscum inibit Deus, torrente voluptatis & gloriæ tanquam gratiæ plenitudine discernitur: necessarium profectò fuit, ut quodam radioluminis gloriæ perstrictus fuerit, quo ista mysteria in hac ignorantia caligine & scandalorum multitudine tam liquido penetravit. Fieri enim, nullo pacto potest, ut tam implexum & caliginosum argumentum, tantopere à sensibus & intelligentia naturali Spirituum Angelicorum remotum, quod nemo, nemo, inquam,

Lib. 5. Confess. c. 112.

ibid.

a Ff. Epist. apud b Scen. Ep. a. Tem. c. Item d. Pau. Epist. apud c. Ideo. 31. in i. Item Epist. B. D. D. Aug. h. c. Epist. apud A. i. N. c. Epist. ibid.